

רשב"א כתובות יד, ב

... ולא עוד אלא דאפילו בתרי רובי ודאי משמע דפסיל ר"ג בדלא טענה, דאיהו קיל ליה שמא דאפי' בספק ספיקא פסיל וכ"ש בתרי רובי, דהא בדאורייתא ליכא מידי בין חד רובא לתרי רובי דהכא והכא לקולא דחד רובא כמאה ומאה רובי כחד ואילו בספיקי איכא טובא בין חד ספק לתרי ספיקי דהכא לקולא והכא לחומרא, וכיון שכן מאן דלא מכשר בתרי ספיקי כ"ש דלא מכשר בתרי רובי.

רש"י כתובות ט"ו.

ומשני: איכא דקאזלא לגבייהו כו', ולא גרסינן מאי איכא יש שהולכת היא אצלו והוה ליה קבוע הלכך אפילו ברוב כשרים או רוב העיר או רוב סיעה פסול כרבי יהושע ומשום תרי רובי אכשרה דליכא למיגזר מידי.

רש"י דפוס ונציה

וקיימא לן כל דפריש מרובא פריש: ומשני איכא דאזל לגבייהו כו' ולא גרסינן מאי איכא יש שהולכו היא אצלו והוה ליה קבוע הילכך אפי' ברוב כשרים או רוב העיר או רוב סיעה פסיל כו' יהושע ומשן תרי רובי אכשרה דליכא למגזר מידי: ולקח בסר

דקדוקי סופרים כתובות טו.

דפירש. | מרובא | מ רבד ג³³ מרובה, ר^א מרובי קא. לא צריכא דקא — לגבייהו | מ לא צריכה דאזלא איהי לגבייהו, ר^א [בה"ש: אימא] דקאזלה איהי לגבייהו, ר^ב ומאי [ונמחק] איכא זימנין דאזלא איהי לגבייהו, ר^ג דקאזלא איהי לגבייהו, ר^ד מאי איכא דאזלא [ורשום קו על: מאי איכא, ובגלי: לא צריכא דאזלא] איהי לגבייהו, ג³³ איכא דאזלא... ו לא דקאזלה... ימ"ב איכא דקאזלה לגבייהו¹⁹, וימ"ב דלמא אזלא איהי לגבייהו²⁰). 11 דהוה | מ רגד הוה [מ גוסף בה"ש: ד]. ליה | רב להו. קבוע | ג³³ כקבוע.

והו"ל] ליה קבוע. ועי' בסמוך. (19) נוסחת רש"י שכתב: ומשני איכא דקאזלא לגבייהו וכו' ולא גרסינן מאי איכא וכו', וגי' זו דומה לגי' הגניזה. ואמנם

ברש"י ד"י וכתה"י: איכא דאזלה, או: איכא דאזלא וכו' [עי' מהר"ם שי"ף]. ועי' שט"מ בא"ד הולכין שכתב: „והנכון כגירסת רש"י ז"ל דלא גרים מאי איכא ולא גרים נמי לא צריכא וכו' אלא ה"ג ורוב העיר נמי כו' איכא דאזלא לגבייהו כו'". ובמהרש"ל תיקן ברש"י [עי' גליון הנמ']: מאי רוב העיר איכא כו'. ועי' ב"י שהיה לפניו גירסת ד"ו: לא (צריכא) דקא אזלא וכו', וכתב שם שיש נפ"מ לדינא ותלוי בגנוסחאות ועי' ים של שלמה סי' מד, [ובר"ח משמע שמפרש כדעת הטור]. ועי' כ"מ פי"ח מאי"ב הט"ו ד"ה והטור, שכתב שגי' הרמב"ם כני' רש"י, ועי' מאירי עמ' 66: „ולשיטה זו הוהר שלא לגרוס כאן לא צריכא דאזלא איהי לגבייהו אלא איכא דאזלא איהי לגבייהו". (20) תוס'. ועי' ב"י שם שכתב

מהרש"ל חכמת שלמה כתובות ט"ו.

בד"ה ומשני איכא דקאזלא לגבייהו ול"ג מאי רוב העיר כו' כצ"ל והס"ד ונ"ב נ"ל:

גמרא קידושין ע"ג.

אלו הן שתוקי כל שמכיר.

אמר רבא דבר תורה שתוקי כשר

מאי טעמא רוב כשרים אצלה ומיעוט פסולין אצלה.

ואי אזלי אינהו לגבה כל דפריש מרובא פריש

מאי אמרת דילמא אצלה איהי לגבייהו

הוה ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי.

והתורה אמרה {דברים כ"ג:ג'} לא יבא ממזר ממזר ודאי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא בקהל ודאי הוא דלא

יבא הא בקהל ספק יבא.

ומה טעם אמרו שתוקי פסול גזירה שמא ישא אחותו מאביו אלא מעתה שתוקי שתוקית לא ישא שמא ישא

אחותו מאביו.

כל כי הני מזנו ואזלי בת שתוקית לא ישא שמא ישא אחותו מאביו אלא לא שכיחא ה"נ לא שכיחא.

אלא מעלה עשו ביוחסין.

רמב"ם הלכות איסורי ביאה ט"ו:כ"א

דין תורה שספק ממזר מותר לבוא בקהל י"י, שנאמר "לא יבוא ממזר בקהל י"י" (דברים כ"ג:ג'), ממזר ודאי

אסור לבוא בקהל, ולא ספק. אבל חכמים עשו מעלה בייחוסין, ואסרו כל הספיקות לבוא בקהל. לפיכך ממזר

ודאי מותר לישא ממזרת ודאית, אבל ממזר ספק, או שתוקי, או אסופי, אסור לישא בת ישראל,

רמב"ם הלכות איסורי ביאה י"ח:י"ד

(יג) פנויה שראוה נבעלה לאחר והלך לו, ואמרו לה, מי הוא זה שבא עליך, **ואמרה, אדם כשר**, הרי זו נאמנת.

ולא עוד, אלא אפילו ראוה מעוברת ואמרו לה, ממי נתעברת, **ואמרה, מאדם כשר**, הרי זו נאמנת, ותהיה

מותרת לכהן:

(יד) במה דברים אמורים, **בשהיה המקום שנבעלה פרשת דרכים, או בקרנות שבשדה שהכל עוברין שם,**

והיו רוב העוברין שם כשרים, ורוב העיר שפירשו ממנה אלו העוברין כשרים, שחכמים עשו מעלה בייחוסין

והצריכו שני רובות. אבל אם היו רוב העוברים פסולין, כגון גויים וממזרים וכיוצא בהן, אף על פי שרוב המקום

שבאו ממנו כשרים, או שהיו רוב אנשי המקום פסולין אף על פי שרוב העוברין שם כשרים, חוששין לה שמא

למי שפוסל אותה נבעלה, ולא תינשא לכהן **לכתחילה.** ואם נישאת, לא תצא:

(טו) **ראוה שנבעלה בעיר, או נתעברה בעיר, אפילו לא היה שוכן שם אלא גוי אחד או חלל אחד ועבד**

וכיוצא בהן, הרי זו לא תינשא לכהן לכתחילה, שכל הקבוע כמחצה על מחצה הוא. ואם נישאת, לא תצא,

הואיל והיא אומרת לכשר נבעלתי:

טור אבן העזר ו'

(יז) פנויה שראוה שנבעלה והלך לו הבעל או אם באת לפנינו מעוברת ואומרת שלכשר נבעלתי נאמנת והיא

ובתה כשרות לכהונה אפילו רוב פסולים אצלה ודוקא בדיעבד אבל לכתחלה שבא כהן לפנינו לימלך אין מתירין

לו לישא אותה **עד שיהיו רוב כשרים אצלה** בד"א כשאומרת לכשר נבעלתי אבל אם אינה יודעת מי הוא הבעל

או שהיא שוטה שאין בה דעת או אלמת אפילו בדיעבד תצא **עד שתהיה תרי רובי רוב העיר כשרים ורוב**

שיירא של כשרים הבאה ממקום אחר עוברים שם.

(יח) כתב הרמב"ם דוקא שנבעלה בפרשת דרכים שאין שם דבר קבוע אבל ראוה שנבעלה בעיר או שנתעברה

בעיר אפילו לא שוכן בה אלא גוי או עבד אחד לא תנשא לכתחילה שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי ואם ניסת

לא תצא הואיל ואומרת לכשר נבעלתי עד כאן **ונראה דאפילו נתעברה בעיר אם הלך הבעל אליה תנשא**

לכתחילה כיון דאיכא רוב העיר ורוב סיעות כשרים א"כ הלכה היא אליו וסתמא נמי שאין ידוע מי הלך למי נראה דתנשא לכתחילה.

בית יוסף אבן העזר ו'

וכתב הרא"ש גבי הא דבעינן תרי רובי ומיירי בדלא טוענת ברי הילכך בעינן תרי רובי אפילו לר"ג וזה לשון הר"ן והך שמעתא בשאינה טוענת ... אבל כשאינה טוענת כסוגיין דהכא לא אשכחן פלוגתא בין לכתחילה לדיעבד הילכך אפילו נשאת תצא אלא היכא דאיכא תרי רובי כשרים **אבל הרמב"ם כתב בפ"ח מהא"ב דאפילו טוענת בעינן תרי רובא להתיירה להנשא לכתחילה ובדיעבד אפילו חד רובא לא בעינן כיון שהיא טוענת ואומרת לכשר נבעלתי וכשאינה טוענת אפילו נשאת כל היכא דליכא תרי רובי תצא**

ותמהני עליו דכיון דסוגיין דהכא בשאינה טוענת ועלה אמרי' דבעי' תרי רובי ולא מפלגי' בין בתחלה לדיעבד מנ"ל דבטוענת נבעי לכתחילה תרי רובי דנהי דלעיל אמרי' אפי' בטוענת דלא נעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרים היינו דבעי חד רובא אבל תרי רובי מנ"ל דכיון דמדינא אפילו ברוב פסולים כשר בטוענת נהי דמשום חומרא בעלמא אמר דלא נעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרים מ"מ משמע דבחד רובא סגי דברובא דלא בעיא ליה אלא משום חומרא בעלמא לא משמע דנגזר ביה אטו קבוע דנבעי מש"ה תרי רובי עכ"ל וכתב ה"ה שדעת הרמב"ן והרשב"א כדעת הר"ן **וטעמו של הרמב"ם ז"ל נ"ל שהוא משום דמשמע ליה דעובדא דתינוקת דרבי יוחנן בן נורי כשנבדקה ואמרה לכשר נבעלתי הוא דאל"כ מאי האי דא"ל רבא לרב נחמן ר"י בן נורי דאמר כמאן אי כר"ג אפי' ברוב פסולים נמי מכשר וכולי מאי שיאטא דר"ג ורבי יהושע הכא התם בשנבדקה הכא בשלא נבדקה הלכך ע"כ דהא דר"י בן נורי נמי כשנבדקה היא וכיון דאסיקנא בה דבעינן תרי רובי א"כ כי אמרינן בדר"ג ואת לא תעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרים אצלה היינו עד דאיכא תרי רובי כדמפרש בדר"י בן נורי**

וא"ת היכי אפשר לומר דלאוקמי לדר"י בן נורי כרבן גמליאל שני רב יהודה בקרונות של צפורי היה מעשה הא מעיקרא קשיא לן אי דרבן גמליאל אפילו ברוב פסולים נמי מכשר ור"י בן נורי מצריך רוב והיכי מהדר דר"י בן נורי מצריך תרי רובי דכ"ש דיקשה טפי

ונ"ל דכי אהדר בקרונות של צפורי היה מעשה לא סיים מילתיה עד דמסיק ואמר מעלה עשו ביוחסין וה"ק לעולם ר' יוחנן בן נורי כר"ג ס"ל והא דמכשר ר"ג אפילו ברוב פסולים היינו מדינא אבל משום דמעלה

עשו ביוחסין מודה ר"ג דלא מתכשרא עד דאיכא רוב כשרים וכדא"ל שמואל לרב יהודה ואת לא תעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרים ולא רוב אחד בלבד קאמר אלא תרי רובי נמי מצרכי ר"ג ור"י בן נורי משום מעלה דיוחסין וכדאמר רב יהודה בקרונות של צפורי היה מעשה ...

(לח) ומה שכתב רבינו ונראה דאפי' אם נתעברה בעיר אם הלך הבעל אליה תנשא לכתחילה וכו' **דברי רבינו**

הם לפי הגירסא שכתבתי לא דקאזלה איה לגבייהו דהו"ל קבוע אבל רש"י כתב ומשני איכא דאזלה לגבייהו ול"ג מאי איכא יש שהולכת היא אצלו והו"ל קבוע הלכך אפילו ברוב כשרים או רוב העיר או רוב סיעה פסול ומשום תרי רובי אכשרה דליכא למגזר מידי וכן נראה שהוא דעת התוספות שהיו גורסים **דילמא** אזלה איה לגבייהו וכ"כ הריטב"א וז"ל פירש אחד מצפורי ובעל הולד שתוקי פירוש אע"פ שפירש ודאי ואזל איהו לגבה דתרי רובי בעינן וכולה סוגיא רהטא להדיא דהא אפילו שידעו ודאי דהך דנבעלה הוה חד רובא דכשרות לא מכשרינן לה כלל ולא כמאן דמפרש דכל היכא דידיעין דאזלי בני העיר לגבה בהכי סגי ולא בעינן תרי רובי אלא היכא דלא ידעין אי אזלי אינהו לגבה וליתיה כלל להאי פירושא עכ"ל וגם הרשב"א כתב הולכים אחר רוב העיר והוא דאיכא רוב סיעה בהדה פי' והוא שלא נודע מאיזה מקום פירש אם מן העיר אם מן הסיעה אבל אם נודע שפירש מן העיר אין רוב סיעה מסייעת וכן הדין ברוב סיעה עכ"ל **וכך הם דברי הרמב"ם ז"ל שסתם וכתב דנבעלה בעיר לא תנשא לכהן לכתחילה ולא חילק בין אזלא איה לגבייהו לאזלי אינהו לגבה ונראה מדבריו דאפילו בדאיכא תרי רובי רוב עיר ורוב סיעה כל שנבעלה בעיר לא תנשא לכתחילה דאפילו אזל בעל לגבה חשיב כקבוע גזרה אטו היכא דאזלה איה לגביה ולא מכשרינן לה בתרי רובי אלא כשנבעלה בפרשת דרכים או בקרונות שבשדות שהכל עוברים שם והיו רוב העוברים שם כשרים ורוב העיר שפירשו אלו העוברים ממנה כשרים:**

(לט) ומה שכתב רבינו ע"פ גרסתו ושיטתו וסתמא נמי שאין ידוע מי שהלך למי תנשא לכתחילה נראה שטעמו דכיון דאין זה מן הדין אלא משום מעלה בעלמא כל היכא דלא ידעין אזלינן לקולא ...

חדושי הריטב"א כתובות טו, א

פירש אחד מצפורי ובעל הולד שתוקי. פי' אף על פי שפירש ודאי ואזל איהו לגבה, דתרי רובי בעינן. וכולה סוגיא רהטא להדיא דהא אפילו +כ"ה בשטמ"ק, וכע"ז גם הביא בב"י אה"ע סי' ו' עיין שם. + שידעו ודאי דהיכא דנבעלה הויא חד רובא דכשרות לא מכשרין לה כלל, ודלא כמאן דמפרש דכל היכא דידעינן דאזלי בני העיר לגבה בהכי סגי ולא בעינן תרי רובי אלא היכא דלא ידעינן אי אזלא איהי לגבייהו, וליתיה להאי פירושא כלל.

...

ופרקין לא צריכא דאזלא איהי לגבייהו. [כלומר **דלא צריכא למימר גזירה אטו רוב העיר אלא משום היכא דאזלה איהי לגבייהו** +א"ה, המוקף נוסף משטמ"ק.], ובהא הוצרכנו לומר דאפי' בהא אין הולכין אחר רוב העיר משום גזירה, וק"ל מ"מ כי גזרינן ברוב סיעה דאזלי לגבה לעולם, הו"ל גזירה לגזירה, וי"ל דכולה חדא גזירה היא דאי שרית להא אתית למשרי ברוב העיר לבדו ולא מפלגי בין דאזלא איהי לגבייהו או דאזלי אינהו לגבה, מעתה הא דאמרינן לעיל דר' יהושע פוסל אפי' ברוב כשרים אינו אלא משום גזירה ומשום מעלה שעשו ביוחסין כדמפרש בסמוך.

מאירי כתובות ט"ו.

כל שאנו מצריכים בזו תרי רובי פירושו רוב העיר כשרים ורוב סיעה של בני אדם כשרים הבאה משאר מקומות הא **אם רוב הסיעה היא מן העיר עצמה אין זה קרוי אלא חד רובא שהכל בכלל רוב העיר הוא** וכל שיש שם תרי רובי לא סוף דבר כשלא נודע לנו מאי זה רוב פירש אלא אף כשנודע לנו שמרוב העיר פירש אע"פ שאין לתלותו אלא בחד רובא מכשירין אותה שמכל מקום **בתרי רובי לא גזור** וזהו שאמרו הולכין אחר רוב העיר והוא דאיכא רוב סיעה בהדה ואף בתרי רובי כל שהיא הולכת אצלם הוה ליה קבוע וכמחצה על מחצה דמי ונמצא שאין מכשירין אלא בתרי רובי ושיפוש מאחת מהן וגזירה זו מצד שבני העיר קבועין ומזדמן לפעמים שהיא הולכת אצלם וגזרו אף על הפורש אלא אם כן בתרי רובי **ולשיטה זו הזהר שלא לגרוס כאן לא צריכא דאזלא איהי לגבייהו אלא איכא דאזלא איהי לגבייהו** הא כל שלא בשעת קרונות או בשעת קרונות אלא שדלתות מדינה נעולות אין כאן אלא חד רובא ואין מכשירין אותה לכתחלה ויש פוסלין בה אף בדיעבד ואין הדברים נראין ולענין עוברת כל שאתה מכשיר בה אתה מכשיר בבתה וכל שאתה פוסל בה אתה פוסל בבתה:

מלחמת ה' חולין ג, ב

אמר הכותב הואיל וקבלה הוא ביד רבותינו הגאונים נקבל בסבר פנים יפות שזה הרוב אינו כודאי דהא איכא חזקה כנגדו ממה שאמרו בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת ואף על פי שסמכו על הרוב במקום דלא אפשר משום דאמרי' הרי שחוטה לפניך ובהמה לא אתרעאי היכא דאפשר ודאי לעמוד על האמת ... אין לסמוך על כיוצא ברוב זה כל זמן שאפשר לעמוד עליו וכן מצינו בכל מקום שחוששין לכתחלה ברוב שמיעוטו מצוי ואפי' במקום שאין חזקה כנגדו ... לא אזלינן בתר חזקה היכא דאיתיה קמן למבדק אף על גב דבלא אפשר סמכינן ואמרי' נמי בכה"ג בפ' בא סימן קטנה שהגיעה לכלל שנותיה אינה ממאנת וחזקה שהביאה שערות ואמרי' עלה כי אמר רבא חזקה למיאון אבל לענין חליצה בעיא בדיקה **וגבי יוחסין מצינו שלא הלכו חכמים אחר רוב עד דאיכא תרי רובי משום דמיעוט פסולי כהונה שכיח** והיאך אפשר דגבי איסור חמור כגון שחיתה סמכו חכמים על הרוב ועשאוהו כודאי לגמרי ואפי' עומד לפנינו אין שואלין אותו וגבי יוחסין לא סמכו עליו כלל אלא ש"מ לכתחלה חוששין וזהו שאמרו בגמ' מצא תרנגולת בשוק וכו' ולא אמרו שמוסרין חולין לכתחלה לכל אדם בלא בדיקה בסוף.

בית שמואל סימן ו' ס"ק לד

לד ויש מי שאומר. היינו דעת הטור וכתב הב"י דגורס בש"ס לא צריכא דקא אזלא איהי לגבייהו מ"ה אם לא ידעינן אם איהי אזלא מהני והרמב"ם גורס דלמא אזיל איהו ודבריו תמוהים בעיני מאוד הן בפ"י הרמב"ם הן בפ"י הטור גם הגירס' לא צריכא טעות היא וכבר מוחזק /מוחק/ מהרש"ל בח"ש אלא הרמב"ם והטור גורסי' דלמא אזלי אלא לפי התירוץ מעלה עשו ביוחסים בעינן ע"פ הדין תרי רובי בלא גזירה וס"ל להרמב"ם אם הביאה בעיר ויש לחוש שמא אזלא איהי לגבייהו

א"כ תו לא הוי תרי רובי מ"ה בעינן דהביאה הוא בפרשת דרכים והטור אף על גב דס"ל ג"כ להמסקנ' בעינן תרי רובי מ"מ בא"י לא מחמירים כ"כ אא"כ בידוע דאזל' איהי לגביה ואם ידוע מי הוא הבועל מן העיר או מן הסיעה אז לא מהני תרי רובי דהא ידוע מי הוא אלא כשא"י מי הוא אז מהני תרי רובי כ"כ הרשב"א ולא פליג על הטור אלא אף לדעת הטור מ"מ הי' דבעינן תרי רובי לא מהני כשידוע מי הוא ולא כמשמעות ב"י דרשב"א חולק על הטור,

תוספות יום טוב כתובות א, י

ודע דהני תרי רובי רוב סיעה העוברת שם ורוב העיר פי' רש"י וכל"כ הטור סימן ו'. רוב העיר כשרים ורוב סיעה של כשרים הבאה ממקום אחר עוברים שם. והרמב"ם מפרש דרוב העיר כשרים. ורוב סיעה הם שפרשו מן המקום הזה ועוברים שם בפרשת דרכים. או בקרנות שבשדות. ונראה דטובא נ"מ לענין דינא. דלהרמב"ם בסיעה עצמה מצריך תרי רובי. שהרוב שלה כשרים ושהמקום שממנו באו יהיו גם כן רובן כשרים. ואילו לרש"י והטור לא בעינן אלא רוב הסיעה והרוב השני הוא באנשי המקום שבפרשת דרכים שלה או בקרנות שבשדות שסביבה היה המעשה. ואני תמיה מאד שלא ראיתי מי שהעיר בזה לא במה שיש שני פירושים בדבר ולא במאי דנפקא מבינייהו. ואין לומר נמי דהטור לטעמיה דס"ל דאפילו בתוך העיר נמי כשהלך הבועל אליה סגי בתרי רובי [וכן ג"כ דעת רש"י דבתרי רובי סגי אפילו נבעלת בעיר כשהבועל הולך אצלה ולכך אני אומר דאף להטור גרסינן בגמרא איכא דאזלא איהי לגבייהו וכו' ומש"ה גזרו בחד רובא כדגרס רש"י ואין חילוף גירסת לשון בין הטור ורש"י כמו שכתב הב"י. ורש"י והטור דעת אחת להם בזה כך נ"ל] ולהכי מפרש דסיעה עוברת שם לתוך העיר ורוב שלה כשר ורוב השני הוא אנשי העיר עצמה שבה היה המעשה אבל הרמב"ם דלא סבירא ליה הכי וכמו שכתבתי לעיל בדברי הר"ב אלא דוקא חוץ לעיר היה המעשה ולהכי שפיר מפרש דסיעה היא מהמקום הזה. ונמצא שכל הכתוב בספר שתי הדיעות הללו ממילא ידעין שני הפירושים וזהו שלא העיר הב"י בזה כלל. דליתא דאע"ג דלהטור שסובר דבתוך העיר עצמה משכחת לה וכשהלך הבועל אצלה ולפיכך אי אפשר לפרש שהסיעה היא מהעיר עצמה אלא שממקום אחר באו לה מ"מ להרמב"ם הרי אפשר לפרש כן שאע"פ דלדידיה דוקא חוץ לעיר הוה מעשה עדיין לא שמענו שחולק בפירוש סיעה אם היא ממקום אחר או מהעיר עצמה. שהרי יש לפרש ממקום אחר. לפיכך אין הכרע בדברי הר"ב מה דעתו בפירוש תרי רובי אם כפירוש הרמב"ם. גם נשארה תמיה על הבית יוסף והמפרשים שלא העירו בזה כלל. ופירוש סיעה שפירא והיא מלה ארמית דת"א ואחזת מרעהו (בראשית כ"ו) וסיעת מרחמוהי. וצ"מ מיד כתים (במדבר כ"ד) וסיען כו'.

יום של שלמה מסכת כתובות פרק א סימן מד

ואני אומר, אמת כך הוא הלכה, אבל מכל מקום נוכל לפרש, שהכא איירי אפילו בטוענת ברי, ולא אמרינן שר"ג מכשיר בדיעבד, אפילו ברוב פסולים, ולכתחילה ברוב כשרים, אלא היכא שנבעלת מרצון, שנוכל לומר אשה מזנה בודקת אחר הכשר, ואינה פוסלת לעצמה, אבל היכא שנאנסה, דליכא למימר הכי, פשיטא דלא מכשיר ר"ג, דאם לא כן מ"ש משבויה, דפסולה היכא דאיכא עדי שבויה, ולא מכשיר ר"ג מכח ברי ושמא, אלא בוודאי כדברי. וכן מוכח להדיא בסוגיא דפרקין בברייתא (י"ג ע"ב) שאמר ר"ג לר"י, השבת על המעוברת, שדומה לשבויה, וכן פי' בתוספות (ד"ה השבתני) לשם, ותימא לי על הגדולים, איך לא נשמרו בזה, אבל מה אעשה, מאחר שהתוספות בעצמם לא פירשו פה כך, א"כ בע"כ ס"ל דלא אמרינן האי חילוק, דאשה בודקת ומזנה, אלא ברוב פסולים, דומיא דשבויה, אבל ברוב כשרים אצלה אזלינן בתר רובא, אפילו לכתחילה, היכא שטוענת ברי. ומה שכתבו התוספות הכא (ד"ה כמאן) בחד שינוייא, דאפילו טוענת ברי ואיכא מיגו, מכל מקום סבר סוגיא דהכא, דבעינן תרי רובי לכתחילה, והיא סברת הרמב"ם (שם), אל תשגיח ביה, דמנין לנו לאפלוגי הסוגיות אהדדי בכדי, אלא עיקר כדפי'. וגם בלא הכי לא נראה לי מה שכתבו, אפילו בטוענת ברי ומיגו כו', דמיגו אפילו בלא רובא שרי אף לכתחילה, ולא גרוע משבויה, ובודאי אינו דברי התוספות מטו"ך, אלא מי שהוסיף, ולא דק.

...

וכתב עוד הרמב"ם (שם, הי"ד), בד"א, שנבעלה בפרשת דרכים, או בקרנות שבשדות, שהכל עוברין שם, והיה רוב העוברים שם (בעודם) כשרים, ורוב העיר שפירשו אלו העוברין ממנה כשרים, שהחכמים עשו מעלה ביוחסין, והצריכו שני רובות וכו'. ובגמרא לא משמע הכי, אלא רוב העיר, ורוב סיעות או קרנות מסייעות לה, דומיא דבמתניתין, וכן משמע בגמרא (ט"ו ע"א) דקא פריך נבעלה בקרנות ס"ד, אלא נבעלה בשעת קרנות,

ולפירושו (רצה לומר) [הוה ליה למימר], אלא נבעלת במקום קרנות, ועוד דקאמר בסוגיא, אלא דאיכא רוב העיר, ורוב סיעה בהדה, ולפי' הוה ליה למימר דאיכא רוב סיעה, ורוב העיר בהדה.

עוד כתב הרמב"ם (שם הט"ו) ראוה שנבעלה בעיר, או נתעברה בעיר, אפילו לא היה שוכן בה אלא גוי (ועברי) [ועבד] אחד, לא תנשא לכתחילה, שכל קבוע כמחצה על מחצה דמו, ולא תנשא לכתחילה [לכהן], ואם נשאת לא תצא, והאיל ואמרה לכשר נבעלתי, עד כאן לשונו. ולא נהירא דאפילו נבעלה בעיר, או נתעברה, תנשא לכתחילה, היכא דאיכא נמי רוב סיעה, ורוב העיר כשרים, שהוא היום השוק, דכל דפריש מרובה קפריש,

ואפילו אינה טוענת ברי, (שמא) [אלא] מן הסתם, מאחר דאיכא תרי רובא, רוב העיר, ורוב סיעה כשרים, ואף דאיכא למיחש שמא היא הלכה אליהם לביתם, אפילו הכי שרינן לכתחילה, מאחר דאיכא נמי רוב סיעה, ואיכא ספק ספיקא, חדא שמא הלך הוא אליה, ואפילו אם תמצא לומר שהלכה היא אליהם, שמא הלכה לגבייהו דקרנות, שאינו קבוע, ועוד, מן הסתם אמרינן שהנואף הלך אליה, וכן הדרך, אם לא לפעמים מיעוט דמיעוט, שהיא הולכת אליו, כדמשמע לישנא דתלמודא (שם) איכא דאזלה היא לגבייהו, וכמו שנפרש לקמן, וכדמשמע בסוגיא, דמשום הכי בעינן תרי רובא, דכה"ג מן הסתם שרי בכל ענין. ואי ליכא רוב סיעה, אז אפילו תצא, היכא דלא טענה ברי, ואפילו מן הסתם, דשמא הוא הלך אצלה, והוה ליה קבוע, וכה"ג לא מכשיר בדיעבד בלא רוב כשרים, אלא ברוב [כשרים] בטוענת ברי. ואי טוענת ברי, לכתחילה מתירין ברוב סיעה לחוד, או ברוב העיר, וידעינן שהוא הלך אצלה, ובדיעבד, אפילו בלא שום רוב כשירה, דהלכה כר"ג, דמכשיר אפילו ברוב פסולין.

והטור (סימן ו') נמי השיג על הרמב"ם, וזה לשונו, ונראה דאפילו נתעברה בעיר, אם הלך הבועל אליה, תנשא לכתחילה, כיון דאיכא רוב העיר ורוב סיעות כשרים, אלא א"כ הלכה היא אליו. וסתמא נמי, שאין ידוע מי שהלך למי, נראה דתנשא לכתחילה, עד כאן, מאחר דאיכא תרי רובא, שרי בכל עניין, כדפי' רש"י (שם ד"ה א"ל).

ומכל מקום אני אומר, שבכדי השיגו, שאף הרמב"ם לא עלה על דעתו לאסור בשני רובין, היכא שנבעלה בעיר, ומה שכתב נבעלה בעיר, איירי היכא דליכא סיעות כשרים בהדה, וכן משמע לשם בדבריו, דאיירי בסתם עיר, בלא סיעות, אלא שאני השגתיהו ממקום אחר, כמו שכתבנו.

ויש רוצים לישב הטור בדוחק, מה שאמר כיון דאיכא רוב העיר ורוב סיעות כשרים, פי', או רוב סיעות קאמר, וס"ל דאף ברוב העיר שרינן, אם הוא הלך אליה, או מן הסתם, ומשום הכי השיג הטור שפיר על הרמב"ם, ואפילו איירי בלא רוב סיעות, אפילו הכי ס"ל לטור דשרי, ואומרים שתפס גירסת הספרים, לא [צריכא] דקא אזלא לגבייהו. ואף זו לא יתכן, דהא אפילו ברוב סיעות גזרינן אטו רוב העיר, וכל שכן רוב העיר גופא, דגזרינן כשהלך הוא אליה, אטו היא הולכת אליו, וכל שכן דגזרינן מן הסתם, והגרסה אינה נכונה, אלא גרסינן איכא דקא אזיל לגבייהו, פי', מאחר שלפעמים היא הולכת אליהם, א"כ בשום עניין לא שרינן חד רובא, אלא בתרי רובא, וכן גירסת רש"י (ד"ה ומשני) ותוספות (ד"ה דלמא) וכן מצאתי בשם הריטב"א (ד"ה דלמא) להדיא, ועיקר.

והרשב"א (שם ד"ה הולכין אחר הרוב) כתב יותר להחמיר, וזה לשונו, הולכין אחר רוב העיר, והוא דאיכא רוב סיעות בהדה, פי', והוא שלא נודע מאיזה מקום פירש, אם מן העיר, אם מן הסיעה, אבל אם נודע שפירש מן העיר, אין רוב סיעה מסייעות, וכן הדין ברוב סיעה, עד כאן לשונו. וחומר איתרא הוא, דלמה לנו להחמיר בכאן, מאחר שיש כאן רוב גמור, וליכא מקום למיגזר, דהא אפילו אמרת היא היתה הולכת אליהם, אפילו הכי שרי,

מאחר דאיכא תרי רובא, וכל שכן דברוב סיעה ליכא למיגזר, אם נודע שמהם היא, היכא דאיכא עוד רוב בהדיא. ואף שרוב גאונים חולקים עלי ברוב הדינים שכתבתי פה, הנראה בעיני כתבתי, וד' יכפר אם שגיתי, כי לבי אנס: